

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВЕ АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО

ID 6748

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	H7 Агроінженерія (магістр)	Назва освітньої програми	Агроінженерія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет інженерії машин, споруд та технологій (ФМТ)	Кафедра	Каф. технічної механіки та сільськогосподарських машин (ТХ)

Викладач/викладачі

Цьонь Ганна Богданівна, канд. техн. наук, доцент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу

Дисципліна «Світове аграрне виробництво» вивчає основи світового сільськогосподарського виробництва, практичний досвід його функціонування у глобальному масштабі, а також на рівні окремих країн і регіонів світу. Здобувачі освіти повинні орієнтуватись в актуальних проблемах глобальної продовольчої системи, на основі чого ухвалювати обґрунтовані рішення щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних агропідприємств як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках. Це дозволить не лише забезпечити високу дохідність вітчизняного аграрного бізнесу, але й вирішити проблему забезпечення населення якісними і безпечними продуктами харчування за помірними цінами, тобто гарантувати продовольчу безпеку держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясувати роль та місце сільського господарства у структурі світової економіки;
- розкрити рівень забезпечення країн світу земельними, трудовими і матеріальними ресурсами;
- пояснити основні інструменти державної підтримки сільського господарства у розвинених країнах і країнах, що розвиваються;
- розкрити особливості основних організаційних форм сільськогосподарського виробництва в країнах світу;
- проаналізувати кон'юнктуру світового ринку традиційних видів продукції рослинництва і тваринництва;
- пояснити причини глобальної продовольчої проблеми;
- розглянути головні принципи виробництва якісних і безпечних продуктів харчування у світі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:

- роль сільського господарства у світовій економіці;
- забезпеченість сільського господарства різних країн та регіонів земельними, трудовими і матеріальними ресурсами;
- відмінності у державній підтримці сільського господарства розвинених країн і країн, що розвиваються;
- економічну ефективність виробництва різних видів аграрної продукції в країнах світу;
- організаційні форми сільськогосподарського виробництва в різних державах;
- кон'юнктуру світових ринків продукції рослинництва і тваринництва;
- рівень продовольчої безпеки у світі; гарантування якості і безпеки продовольства у світі.

У результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинен вміти:

- аналізувати тенденції на світових ринках основної продукції рослинництва і тваринництва;
- вміти виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів.

Формат курсу

Курс "Світове аграрне виробництво" містить 5 тем лекцій, 5 тем практичних робіт.

Викладається протягом одного семестру із підсумковим контролем - залік. Протягом навчання здобувачі освіти виконують практичні роботи та складають два модулі.

Компетентності ОП	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комп'ютерні технології для вирішення професійних завдань. Здатність до отримання і аналізу інформації щодо тенденцій розвитку аграрних наук, технологій і техніки в сільськогосподарському виробництві.
Програмні результати навчання з ОП	Володіти комплексом необхідних гуманітарних, природничо-наукових та професійних знань, достатніх для досягнення інших результатів навчання, визначених освітньою програмою.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 3,5; лекції — 20 год.; практичні заняття — 20 год.; самостійна робота — 65 год.; Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 3,5; лекції — 10 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 89 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 2; семестр — 3; Вибіркова дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	Поточний контроль: тестове опитування, захист практичних робіт Підсумковий контроль: залік
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Передумовою до вивчення освітньої компоненти є успішна здача фахового вступного випробування на спеціальність "Агроінженерія" другого рівня вищої освіти, яка включає базові компетентності ОП "Агроінженерія" першого рівня вищої освіти. Сучасні технології в аграрному виробництві
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Мультимедійний проектор Epson EB-S6, ноутбук ASUS. Електронний дистанційний курс навчання (лекції, практичні, тестові завдання https://dl.tntu.edu.ua Світове аграрне виробництво ID 6748)

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс

Годин
ОФЗО ЗФЗО

Тема 1. Етапи розвитку та структуризація світового аграрного виробництва
Поширення сільськогосподарських культур у світі. Поширення зернових культур у світі. Поширення технічних культур у світі. Розповсюдження тваринництва у світі. Досвід господарювання провідних країн світу та світові тенденції виробництва сільськогосподарської продукції.

4 2

Тема 2. Особливості сільського господарства як базової галузі світового господарства
Аналіз специфічних особливостей та земельних і трудових ресурсів світового сільського господарства
Загальна характеристика системи світового господарства. Сільське господарство як складова світового господарства і його специфічні особливості.
Природно ресурсний потенціал світового сільського господарства. Землеволодіння і землекористування та форми власності на землю в країнах з різним рівнем економічного розвитку. Трудові ресурси світового сільського господарства. Форми міжнародного поділу праці і зовнішні ознаки світового ринку. Міжнародний поділ праці і фактори його розвитку. Форми міжнародного поділу праці і напрямки їх розвитку.
Становлення світового ринку і його характерні риси та ознаки. Форми міжнародних відносин та світове виробництво продукції сільського господарства.
Характерні особливості і форми міжнародних відносин.
Види і показники світової торгівлі. Форми міжнародного переміщення капіталу та види інвестиційної діяльності. Виробництво продукції тваринництва в країнах світу.

4 2

Тема 3. Особливості розвитку аграрного виробництва промислово розвинених країн
Сільськогосподарський сектор економіки США, Канади і Японії. Структура сільського господарства США. Сільськогосподарське виробництво Канади. Особливості розвитку сільського господарства Японії.
Зовнішньоекономічна політика країн Північної Америки. Зовнішньоекономічна діяльність Японії.
Сільське господарство країн Західної, Центральної та Південно-Східної Європи. Європейський союз і перспективи його розвитку. Сільськогосподарський сектор економіки країн Західної Європи. Основні напрямки аграрних реформ у країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Зовнішньоекономічні зв'язки країн західноєвропейського регіону. Зовнішньоекономічні відносини країн Центральної і Південно-Східної Європи. Стан сільського господарства і напрями реформ в аграрному секторі країн СНД і Китаю. Стан сільського господарства і особливості аграрної реформи в країнах СНД. Стан

4 2

сільського господарства і напрямки економічних реформ в аграрному секторі Китаю.
Зовнішньоекономічні відносини країн СНД. Зовнішньоекономічні відносини Китаю.

Тема 4. Сучасна структура сільського господарства країн, що розвиваються
Сільськогосподарський сектор економіки країн Латинської Америки та напрями розвитку сільського господарства країн Африки. Сільське господарство країн Латинської Америки. Стан і напрямки розвитку сільського господарства країн Африки. Зовнішньоекономічні відносини країн Латинської Америки. Зовнішньоекономічні відносини країн африканського континенту. Особливості розвитку сільського господарства Південно-Західної, Південної та Південно-Східної Азії. Сільськогосподарський сектор економіки країн Південно-Західної Азії. Сільське господарство країн Південної Азії. Сільське господарство країн Південно-Східної Азії. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Південно-Західної Азії. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Південної Азії. Зовнішньоекономічні відносини країн Південно-Східної Азії. Сільське господарство країн Східної Азії, Австралії та країн Океанії. Загальна характеристика країн Східної Азії, Океанії та Австралії. Сільське господарство і агропромисловий розвиток країн Східної Азії, Океанії та Австралії. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Східної Азії, Океанії та Австралії

4 2

Тема 5. Сучасне аграрне виробництво України
Становлення та характеристика сільського господарства в Україні. Сільськогосподарські підприємства. Галузева структура. Особливості виробництва та територіальна спеціалізація. Структура експорту та імпорту. Проблема агропромислового комплексу та аграрна політика.

4 2

РАЗОМ: 20 10

Практичні заняття (теми)	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Практична робота №1. Етапи розвитку та структуризація світового аграрного виробництва	4	1
Практична робота №2. Особливості сільського господарства як базової галузі світового господарства	4	1,5
Практична робота №3. Особливості розвитку аграрного виробництва промислово розвинених країн	4	1,5
Практична робота №4. Сучасна структура сільського господарства країн, що розвиваються	4	1

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це самостійна діяльність та навчання здобувача освіти, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі здобувачем освіти, але виконує її здобувач освіти за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

Важливу роль у вивченні навчальної дисципліни відіграють раціональні засоби: методи організації самостійної роботи, умови праці, режим дня, техніка праці та ін. Під час вивчення навчальної дисципліни «Світове аграрне виробництво» виокремлюють такі види самостійного навчання здобувача освіти:

- виконання та захист практичних робіт;
- підготовка до модульного контролю та заліку;
- робота з літературою, інтернет-джерелами та ін.

Мета самостійної роботи здобувачів освіти:

- розвиток творчих здібностей та активізацій розумової діяльності здобувачів освіти;
- формування в здобувачів освіти потреби безперервного самостійного поповнення знань, в тому числі з інтернет-джерел;
- здобуття здобувачем освіти глибокої системи знань;
- самостійна робота здобувачів освіти як результат морально-вольових зусиль.

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти:

- навчити здобувачів освіти самостійно працювати над літературою та інтернет-джерелами;
- творчо сприймати навчальний матеріал і його осмислювати;
- набути навички щоденної самостійної роботи в одержанні та узагальненні знань, вмінь та інші.

При самостійному опрацюванні навчального матеріалу велике значення для здобувача освіти має навчально-методичний пакет, зміст якого передбачає:

- робочу програму з навчальної дисципліни чітким визначенням змісту і об'єму аудиторної і поза аудиторної навчальної роботи;
- конспект лекцій;
- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи набуття практичних навичок;
- перелік питань, завдань, тестів для самоперевірки;
- перелік літератури.

Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності у здобувачів освіти певних навичок: вміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат); проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць, проводити їх аналіз).

№ з/п Назви робіт Кількість годин

ОФЗО/ЗФЗО

1 Опрацювання лекційного матеріалу за темою 1 2/4

2 Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2 2/4

3 Опрацювання лекційного матеріалу за темою 3 2/4

4 Опрацювання лекційного матеріалу за темою 4 2/4

5 Опрацювання лекційного матеріалу за темою 5 2/4

6 Підготовка до практичної роботи № 1 1/2

7 Виконання завдання до практичної роботи №1 5/4

8 Підготовка до практичної роботи № 2 1/2

9 Виконання завдання до практичної роботи №2 5/5

10 Підготовка до практичної роботи № 3 1/2

11 Виконання завдання до практичної роботи №3 5/5

12 Підготовка до практичної роботи № 4 1/2

13 Виконання завдання до практичної роботи №4 5/5

14 Підготовка до практичної роботи № 5 1/2

15 Виконання завдання до практичної роботи №5 5/5

16 Підготовка до тестового опитування за 1 модулем 10/10

17 Підготовка до тестового опитування за 2 модулем 10/10

Всього 60/74

Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Агрозахист: навчальний посібник за заг. ред. к.т.н., доц. Хомик Н.І. / Н.І. Хомик, В.В. Мартинюк, А.В. Бабій, Г.Б. Цьонь, Т.А. Довбуш. Тернопіль :ФОП Паляниця В.А., 2025. 520 с.
2. Машина та обладнання для тваринництва: навчальний посібник до практичних занять та самостійної роботи / Н.І. Хомик, Т.А. Довбуш, Г.Б. Цьонь. А.Д. Довбуш Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 360 с.
3. Методологічні основи розробки гнчкозбиральних модулів коренезбиральних машин: Монографія / В.Б. Онищенко, В.М. Барановський, Г.Б. Цьонь, В.Р. Паньків, І.М. Сторожук. Київ: Ред.-вид. відділ НУБіП України, 2021. 267 с.
4. Основи агрономії: навчальний посібник (курс лекцій) / Н.І. Хомик, Г.Б. Цьонь, Т.А. Довбуш, В.П. Олексюк. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2021. 232 с.
5. Електронний дистанційний курс навчання(лекції, практичні, тестові завдання <https://dl.tntu.edu.ua> Світове аграрне виробництво ID 6748).
6. Бурачек І. В., Михайленко Н. В. Сучасний стан та перспективні напрями розвитку сільського господарства в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 134–137.
7. Ведення агробізнесу в Україні. Київ: Український клуб аграрного бізнесу, 2018. 97 с.
8. Галушко, В. П., Файчук О. М., Комарніцька О. П. Світове сільське господарство та продовольчі ресурси : навч. посіб. для підготов. фахівців аграр. напрямів у вищ. навч. закл. III- IV рівнів акредитації. К. : КОМПРИНТ, 2011. 241 с.
9. Гришова І. Ю. Трансформація галузевої структури підприємств аграрної економіки України // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2015. № 2. С. 14–18.
10. Гудзь В. П., Примак І. Д., Будьонний Ю. В. та ін. Землеробство. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 464 с.
11. Денисенко М. П., Новіков Д. В. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського господарства України // Агросвіт. 2019. № 12. С. 15–21.
12. Дорош-Кізім М. М., Дадак О. О., Гачек Т. С. Перспективи розвитку агропромислового комплексу України в умовах євроінтеграції // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія: Економічні науки. 2017. Т. 19. № 76. С. 47–55.
13. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Навчально – практичний посібник. – К.: Видавничий дім “Професіонал”, 2008. 368с.
14. Лопатинський Ю. М., Кифяк В. І. Розвиток аграрного сектора національної економіки на інституційних засадах. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2014. 248 с.
15. Михайленко О. В., Хільченко І. Ю. Аграрний сектор України: сучасний стан, проблеми та перспективи реформування галузі // Modern Economics. 2019. № 15. С. 148–152.
16. Методичні вказівки до проведення практичних робіт «Світове сільське господарство та зовнішньоекономічна діяльність» згідно вимог кредитно – трансферної системи навчання для студентів напряму підготовки 201 – Агрономія // С.В. Манойленко, Кіровоград: КНТУ, 2016. 97 с.
17. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з курсу «Світове сільське господарство» для студентів спеціальності 201 «Агрономія» / Укл.: К.В. Васильковська, В.О. Малаховська, Кропивницький; ЦНТУ, 2021. 30 с.
18. Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. та ін. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку). Київ : Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2011. 1008 с.
19. Саблук П. Т., Лузан Ю. Я Аграрна політика та чинники її реалізації // Економіка АПК. 2019. № 10. С. 6–17.

20. Україна. 30 років незалежності. Стислий довідник / За ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2021. 536 с.
21. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
22. Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника: <http://www.lsl.lviv.ua/>.
23. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук: <http://www.dnsgb.com.ua/>.
24. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека: <http://lounb.org.ua/>.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно , так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ							
Розподіл балів, які отримують студенти за курс							
Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	21		20	14			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практична робота №1	7	Тема 4	Практична робота №4	7		
Тема 2	Практична робота №2	7	Тема 5	Практична робота №5	7		
Тема 3	Практична робота №3	7					

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано
1-34	F	Не зараховано

Затверджено рішенням кафедри ТХ, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми д-р техн. наук, завідувач кафедри ТХ

Андрій БАБІЙ